29/10/2021

Pomenirea eroilor din al doilea Război Mondial la Mănăstirea Neamț

Cei 750-800 ani de existență a lăcașului creștin de la Neamț înseamnă tot atâția ani de viețuire creștină în preajma acestui loc sfânt. Încă de la începutul existenței sale, așezământul monahal a avut permanent în preajmă un grup de rugători care au ținut aprinsă candela credinței în care s-a format poporul român. Este greu de spus unde era amplasat cu exactitate primul cimitir al primilor monahi de la Mănăstirea Neamț, dar în mod sigur primii decedați și înhumați au fost, în funcție de situație, în interiorul primei biserici a mănăstirii, sau, în exterior, lângă zidurile ei. Când vorbim de bisericile Mănăstirii Neamț în succesiunea lor istorică, putem considera, pe baza vechiului obicei creștin, că aceste biserici erau amplasate mereu cam pe același loc sfințit, doar că dimensiunea noului lăcaș și materialele erau uneori altele. În cimitirul primei biserici e de presupus că-și dorm somnul de veci ctitorii cei dintâi, stareți, preoți de vază și primul mitropolit Iosif Mușat al Moldovei, precum și cei care au ajutat la ridicarea, dezvoltarea și stabilizarea vieții bisericești în acest loc. Fel de fel de ostenitori care și-au găsit sfârșitul din această lume lângă obștea mănăstirii au fost înmormântați la Mănăstirea Neamț. Pe parcursul sutelor de ani, pe lângă monahii care au fost îngropați în acest cimitir,

găsim și altfel de persoane.

În zona Mănăstirii Neamț, se cunosc cu siguranță două locații de cimitir care au coexistat. Primul cimitir a fost în curtea actualei biserici ștefaniene a Înălțării Domnului, și cel de al doilea, pe care-l știm și în ziua de astăzi, din jurul bisericii Sfântului Ioan Evanghelistul. Prima biserică a fost pe la anul 1210, apoi alte două biserici, tot din lemn, iar apoi domnitorul Petru Mușat a construit prima biserică din piatră din Moldova, în anul 1380.

Câțiva ani mai târziu, un urmaș vrednic al voievodului Petru Mușat, domnitorul Alexandru cel Bun, a ridicat în vecinătate, în anul 1402, o bisericuță din lemn, pe locul în care este actuala biserică a cimitirului, motivat de faptul că la Mănăstirea Neamț erau foarte mulți călugări și aveau nevoie atât pentru slujbele de zi cu zi, cât și pentru săvârșirea slujbelor celor adormiți, împrejurul bisericii formându-se și cimitirul de astăzi.

În evul mediu, dimensiunile cimitirului sau cimitirelor Mănăstirii Neamț s-au mărit, din punct de vedere dimensional, în funcție de numărul de viețuitori din obștea mănăstirii. În permanență, pentru mănăstire au lucrat fel de fel de oameni, în chiliile sau arhondaricul ei au viețuit sute sau mii de credincioși pe parcursul timpului, veniți lângă această mănăstire spre a-și găsi liniștea sufletească și trupească. Boierime de tot felul, slugi și robi, argați, bolnavi ai spitalului bisericesc și trecători ocazionali au căutat mântuirea și vindecare la Mănăstirea Neamț. Fel de fel de armate străine care se războiau între ele sau grupe militare mercenare, în slujba unora sau altora din puternicii vremurilor, au ajuns și la Mănăstirea Neamț, unde unii dintre ei își odihnesc oasele și acum. Putem spune că a existat o perioadă în secolele trecute când nimic nu se făcea în viața poporului localnic fără implicarea mănăstirii. Secolele au trecut, cu ale lor urcușuri și coborâșuri, oamenii s-au născut, au trăit și au murit, iar cea care a rămas în picioare și a articulat social și creștinește viața poporului a fost sfântul lăcaș al Mănăstirii Neamț.

Cel mai mare cimitir monahal și militar

În preajma primului Război Mondial, între zidurile mănăstirii s-a organizat un spital militar. Sute de răniți au fost tratați în acest spital și alții, câteva sute, au fost îngropați în cimitirul mănăstirii. Deoarece în cimitirul Mănăstirii Neamț au fost înmormântați atât monahii, cât și soldații care au căzut în primul și cel de al doilea Război Mondial, putem spune că a devenit cel mai mare cimitir monahal și militar. În perioada celui de al doilea Război Mondial, în timpul luptelor de la Târgu Neamț – Culmea Nemtișorului – Groși -Boroaia, cimitirul mănăstirii a primit sute de eroi decedați din pădurea din apropiere.

După refacerea frontului românesc pe culmea dealului Pleșu de către trupele românești, se impunea de urgență evacuarea ostașilor morți și a resturilor umane. Linia frontului s-a restabilit după 4 zile de lupte pe viață și pe moarte. Militarii căzuți în prima zi, rămași în tranșeele din valea pădurii dinspre Groși-Poiana au intrat în putrefacție. Comandamentul românesc a decis evacuarea miilor de morți din zona de operațiuni militare, de pe ambele părti ale dealului Nemțișor și Căprăriei-Oglinzi-Slatina. Astfel s-au organizat convoaie de căruțe trase de boi și de cai, pentru a coborî în vale, în „Borta Dracului” și nu numai. Zeci de caruțe cu cai și boi au coborât și au început să scoată cadavrele. Oamenii purtau măști din tifon îmbibate în formol sau spirt, iar caii și boii refuzau să tragă căruțele în valea împuțită de mirosul greu. S-au evacuat mii de resturi umane. Căruțele rechiziționate de la civili au cărat 4 zile morții. Toate cadavrele care s-au putut încărca în căruțe au fost înmormântate în cimitirul bisericii Vânători – Neamț, altele în cimitirul satului Lunca și 152 ofițeri în cimitirul Mănăstirii Neamț. Cadavrele aflate în descompunere nu mai încăpeau în cimitire, așa că s-a luat decizia săpării unei gropi comune în poiana de stejari din fața actualului Schit Cărbuna. Sute de corpuri umane au fost așezate în șanțurile adânci din această poiană, punându-li-se la cap cruci din lemn. Cu toate că evacuarea cadavrelor era în curs de desfășurare, din cauza căldurii exista riscul declanșării de molime. Copacii erau plini de resturi umane agățate printre crengi. Viermii urcau pe tulpinile arborilor până la înălțimea de 2 metri. Comandamentul românesc a decis întreruperea evacuării cadavrelor, morții nescoși urmând să rămână pentru vecie împrăștiați în pădure. Armata a interzis pătrunderea în „Borta Dracului”, iar militarii morți au putrezit neîngropați.

Venise toamna lui 1944, frontul trecuse peste Moldova și pădurea încă putea a hoit pe o suprafață de 10 km pătrați. Nicăieri în țara asta nu a mai existat atâta amar de militari căzuți, rămași neîngropați. S-au făcut niște obstacole din sârmă ghimpată pe cărările care duceau în zonă. În acest fel, aici își dorm somnul de veci miile de militari, aparținând unităților militare din toată țara, acoperiți de frunzele copacilor plimbate de vânturi și ploi.

Situația de criză cauzată de numărul mare al morților a determinat factorii de decizie de atunci, ca odată cu umplerea cimitirelor parohiale de la Nemtișor, Vânători și groapa comună de la Cărbuna, să se dea cinstirea cuvenită pe cât posibil ofițerilor și cadrelor militare căzute la datorie pe linia frontului, apărându-și țara. În cimitirul mănăstirii își odihnesc oasele rupte de schije și gloanțe militari din armatele Vânători de Munte și Infanterie. După ce luptele din 3-7 iunie 1944 s-au mai domolit, timp de peste două săptămâni, atât cât s-a putut intra în groapa din munte unde a avut loc măcelul, denumită „Borta Dracului”, au fost ridicați morții și aduși în cimitirul Mănăstirii Neamț. În acele timpuri, cimitirul monahal a devenit un cimitir monahal-militar. În cimitirul mănăstirii se află, de altfel, un altar de piatră, cu o cruce de lemn, unde predomină steagul cu tricolorul, iar prin grija ieromonahului Casian Gafencu, în anul 1945, numele celor 152 de ofițeri și ale altor eroi au fost scrise pe două plăci din piatră.

În ultimii ani, s-a refăcut cimitirul mănăstirii și, acolo unde au fost înmormântați ostași români, s-a scris din nou numele lor pe alte cruci din marmură.

Putem spune că este unicul cimitir din țară unde s-au înmormântat atât de multe cadre militare active, alături de rezerviști, care au murit în același perimetru de conflict în număr atât de mare. Armata română a pierdut după scrierile de până acum peste 5.000 de militari, fiind îngropați în cimitirele comunei Vânători și în groapa comună de la Cărbuna.

În data de 27 octombrie 2021, un corp militar de vânători de munte de la Garnizoana din Vatra Dornei, o subunitate de gardă condusă de locotenent-colonel Vasile Chipar, împreună cu alți subofițeri, gradați și soldați, alături de preotul militar ofițer Sorin Boiciuc din Garnizoană, împreună cu starețul Mănăstirii Neamț, arhim. Benedict Sauciuc, și cu obștea Mănăstirii Neamț, au adus un omagiu ostașilor căzuți la datorie pentru patrie. Astfel, s-a săvârșit un parastas, s-au depus coroane de flori din partea Armatei Române – Garnizoana Vatra Dornei, din partea Primăriei comunei Vânători – Neamț – dna primar Maria Pietrariu și viceprimar Vasile Coșofreț, intonându-se imnul României, apoi s-a păstrat un moment de reculegere la mormântul lor, după care a luat cuvântul părintele stareț, Benedict

Sauciuc, dl locotenent-colonel Vasile Chipar, iar dl inginer Lucian Georgescu din Tg. Neamț a vorbit pe larg despre evenimentele tragice întâmplate în lupta de la Târgu Neamț – Culmea Nemtișorului – Groși – Boroaia din anul 1944.

În Biserica Ortodoxă Română eroii neamului românesc se pomenesc în fiecare an la praznicul Înălțarii Domnului, încă din anul 1920. Astfel, în această zi sunt pomeniți cei din veac adormiți care s-au jertfit pentru patrie. Faptul că Armata Română se îngrijește de ostașii care au căzut la datorie, cinstindu-le memoria, iar împreună cu Biserica neamului românesc sunt pomeniți cei din veac adormiți arată grija pentru înaintașii noștri, întru bucuria Învierii. (Arhim. Benedict Sauciuc; ing. Lucian Georgescu – Târgu Neamț, 27 octombrie 2021)

***

Pomelnicul Eroilor din cimitirul Mănăstirii Neamț, căzuți pe câmpul de luptă în timpul celui de al doilea Război Mondial (1944), pomeniți cu prilejul ceremoniei Garnizoanei Vânători de Munte Vatra Dornei de obștea Sfintei Mănăstiri Neamț, la Parastasul eroilor din 27 octombrie 2021

I. Regimentul 8 Vânători de Munte Brașov

Căpitan Gheorghe Ana – 24.04.1944
Sublocotenent Alexandru Filip – 06.05.1944
Sublocotenent Vasile Cucoș – 06.05.1944
Sergent major Stancu Baragan – 12.05.1944
Sergent major Neculai Iulian – 11.05.1944
Sergent Nicolae Gafencu – 10.05.1944
Sergent Popa Vasile – 09.05.1944
Gheorghe Neculai Crăciun – 14.05.1944

II. Regimentul 8 Vânători

Sergent Anatolie Maicu
Sergent Ioan Proca (Regiment Vânători 8 Cernăuți)
Eroii:

Constantin Păvălău – 03.05.1944

Timofte Pavlică – 09.10.1944
Dumitru Grumăzescu
Ștefan Verciuc
Nicolae Ciobotaru

Apetrei Constantin
Octav Aramă
Frații Niga : Irimie, Aurelian, Grigorie
Doroftei Pavelică
Petru Șerban
Ioan Stănuț
Petru, Gheorghe, Teodor, Istrate, Stancu, Gheorghe

III. Regimentul 17 Infanterie Cărbuna

Maior Ioan Ciocârlan
Maior Emil Andrușcă
Căpitan Ilie Gheorghe
Căpitan Ioan Andriucec
Căpitan Ioan Olanci
Sergent Neculai Păun
Fruntaș Dumitru Tancu
Eroii:

Alexandru Braicanu
Vasile Cârcu
Cornel Irimescu
Gheorghe Rucu
Ioan Popescu
Dumitru Găină
Petre Paleu
Aurel Tunaru
Gheorghe Urceanu
Victor Șărbănoiu
Constantin Boloacă
Gheorghe Stăniloiu
Alexandru Păunescu
Petru Paiușan
Traian Moraru

Ladislau Danc
Liviu Cristu
Victor Ploșcaru
Ilie Gheorghe
Victor Șalopă
Alexandru Scondea
Traian Chișmorean

Ioan Călianu
Iosif Șandi
Gheorghe Tismănaru
Cordon Căldăraș
Ioan Borlan
Gheorghe Diaconescu
Gheorghe Datcu
Gheorghe Opăcilă
Constantin Beze
Constantin Itocea
Raron Banici
Ioan Tofan
Petru Gorler
Nicolae Rusu
Vasile Pojar
Dumitru Ursan
Grigore Bută
Ioan Butunoiu
Iorgu Costin
Constantin Bădițoiu
Gheorghe Diaconu
Ioan Iamoleanu
Arcadie Vlădeanu
Teodor Anton
Vasile Plămadă
Vasile Grijincu
Alexandru Cinstea
Constantin Iosub
Grigore Niculescu
Vasile Rusu
Petru Zaharia
Corneliu Bogdan

Constantin Hoandrea
Mihai Pahotă
Ioan Ursu
Nicolae Ivano
Ioan Bârsan
Neculai Haziu
Ioan Todireu
Neculai Ungureanu
Grigore Lazăr
Ioan Ciopoi
Petru Popânda
Ioan Maun
Ioan Ungur
Iosif Teodor
Constantin Coreu
Dumitru Pătruceanu
Alexandru Letahi
Constantin Dropac
Ioan Ialcoschi
Grigore Bobu
Ioan Vacarciuc
Nicolae Mandachi
Nicolae Nicoară
Constantin Păduraru
Petru Crețu
Mihai Bădăluț
Grigore Mănescu
Nicolae Negru
Irimia Nica
Mihai Țibuleac
Nicolae Borza
Mihai Ciobanu
Ioan Codreanu
Ioan Mogoșanu
Vasile Carpen
Alexandru Periciac
Ioan Damian
Gheorghe Iacobescu
Ioan Nastasiu

Grigore Lipciuc
Vasile Anton
Vasile Irimia
Zaharia Chihai
Grigore Constantin
Constantin Laiciuc
Grigore Simeria
Neculai Florea
Vasile Onofrei
Constantin Vintilescu
Gheorghe Pistol
Constantin Păvăloiu
Ioan Iurienco
Ioan Sandu
Petru Ungureanu
Filip Andronic
Ioan Săpunaru
Teodor Zănoacă
Dumitru Țepeș
Petru Țepeș
Ignat Cernat
Dumitru Suiu
Gheorghe Ardelean
Gheorghe Țăpuc
Onofrei Vasile

Veșnica lor pomenire din neam în neam !

ziarullumina.ro